

Rapport

Datum: 19 januari 2006

Rapportnummer: 2006/017

Klacht

Verzoeker klaagt over het optreden van ambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden op 17 juli 2003. Verzoeker klaagt er in dit verband met name over dat:

de politieambtenaren er niet voor hebben gezorgd dat hij tijdens zijn verblijf op het politiebureau is bezocht door een advocaat;

de politieambtenaren die dag hebben geweigerd zijn aangifte ter zake diefstal op te nemen;

de op dat moment aanwezige bureauchef zijn naam niet heeft genoemd, ondanks verzoekers verzoek daartoe;

de politieambtenaren hebben getracht een foto van hem te nemen;

de politieambtenaren hebben getracht zijn vingerafdrukken te nemen;

de politieambtenaren hierbij geweld hebben gebruikt waardoor zijn horloge is beschadigd;

de politieambtenaren verzoeker "ondankbare hond" hebben genoemd, hebben gezegd dat zij "ervoor zouden zorgen dat verzoeker binnenkort drie jaar de gevangenis in zou gaan omdat hij had geweigerd mee te werken" en voorts dat "In Iran geweld wordt gebruikt, maar hier doen wij dat niet".

Met deze handelwijze heeft de politie zich volgens verzoeker schuldig gemaakt aan discriminatie.

Voorts klaagt verzoeker erover dat de officier van justitie te Den Haag de ambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden op 17 juli 2003 toestemming heeft gegeven om vingerafdrukken en een foto van verzoeker te nemen, desnoods met toepassing van gepast geweld.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 17 juli 2003 meldde verzoeker zich na uitnodiging op het politiebureau te Delft alwaar hij om 09:05 uur werd aangehouden ter zake bedreiging en brandstichting. Om 12:00 uur stelde politieambtenaar E. verzoeker in verzekering waarna verzoeker diezelfde dag nog om 17:45 uur in vrijheid werd gesteld.

2. Per brief van 17 oktober 2003 diende verzoekers gemachtigde een klacht in bij de chef van het regionale politiekorps Haaglanden. In die brief gaf verzoekers gemachtigde aan

dat verzoeker erover klaagde dat hem de bijstand van een advocaat was geweigerd alsmede dat tegen zijn zin, en met geweld, foto's en vingerafdrukken van hem waren afgenomen. Hierdoor was verzoekers horloge beschadigd. Verder hadden de politieambtenaren verzoeker beledigd en gediscrimineerd.

3. De burgemeester van Delft reageerde per brief van 15 december 2003 (verzonden op 17 december 2003) op de klacht van verzoeker. De burgemeester gaf hierin aan dat uit het onderzoek naar verzoekers klacht was gebleken dat zijn klachten niet gegrond waren. Verzoeker was er immers tijdens zijn in verzekeringstelling direct op gewezen dat de politie de piketcentrale van zijn insluiting op de hoogte zou stellen zodat de piketcentrale een advocaat kon inschakelen. Verder waren, met toestemming van de officier van justitie, met gepast geweld een foto en vingerafdrukken van verzoeker (af)genomen. Bij het verlaten van de ruimte waarin dit plaatsvond, stond verzoeker plotseling stil waardoor één van de politieagenten tegen verzoeker was opgebotst. Hierbij liet verzoeker zijn horloge uit zijn hand vallen. De aanwezige politieambtenaren konden zich niet aan de indruk onttrekken dat verzoeker dit opzettelijk deed. Verder ontkenen de betrokken politieagenten dat zij verzoeker hadden beledigd en/of gediscrimineerd.

4. Op 28 januari 2004 liet verzoeker de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden weten het niet eens te zijn met de klachtafdoening van de burgemeester van Delft, waarna de korpsbeheerder de klachtencommissie verzocht advies uit te brengen. De klachtencommissie adviseerde de korpsbeheerder op 9 maart 2004 de klachten van verzoeker ongegrond te verklaren. De korpsbeheerder nam dit advies over en verklaarde de klachten van verzoeker op 11 maart 2004 ongegrond.

5. Op 27 oktober 2004 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman met het verzoek zijn klachten over het politieoptreden op 17 juli 2003 in onderzoek te nemen.

A. Ten aanzien van het regionale politiekorps

I. Ten aanzien van de klacht dat verzoeker niet is bezocht door een advocaat

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er in de eerste plaats over dat hem de bijstand van een advocaat is geweigerd. Verzoeker stelt in dit verband dat hij direct bij zijn in verzekering stelling om de bijstand van een advocaat vroeg. De politie zorgde er vervolgens echter niet voor dat hij nog tijdens zijn verblijf op het politiebureau door een advocaat werd bezocht. Tijdens een telefoongesprek met een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman merkte verzoeker in dit kader nog op dat hij niet om een specifieke advocaat had gevraagd. Verder gaf verzoeker tijdens dit telefoongesprek nog aan dat hij het niet voldoende vond dat de politie de piketcentrale had ingelicht over zijn insluiting. Volgens verzoeker is het de taak van de politie om ervoor te zorgen dat ingesloten tijdens hun insluiting ook

daadwerkelijk worden bezocht door een advocaat.

2. In reactie op deze klacht liet de korpsbeheerder weten dat verzoeker op 17 juli 2003 om 12:00 uur in verzekering was gesteld. Aansluitend stelde de hulpofficier van justitie de piketcentrale van de Raad voor Rechtsbijstand per fax van deze inverzekeringstelling op de hoogte. Verzoeker werd vervolgens om 17:45 uur in vrijheid gesteld en was tot die tijd nog niet bezocht door een advocaat.

3. Bij zijn reactie op de klacht zond de korpsbeheerder een afschrift van het ter zake verzoeker opgemaakte 'meldingsformulier inverzekering- of inbewaringstelling' aan de piketcentrale van de Raad voor Rechtsbijstand mee waarop staat vermeld dat op 17 juli 2003 om 12:00 uur van verzoekers inverzekeringstelling melding is gedaan bij de piketcentrale.

4. In het proces-verbaal van bevindingen, op 24 augustus 2003 opgemaakt door politieambtenaar L., staat onder het kopje 'inverzekeringstelling A.' vermeld dat de piketcentrale en de reclassering per fax in kennis zijn gesteld van de inverzekeringstelling van verzoeker.

5. In het zogenaamde 'Gegevensblad Verdachte 1.1' staat vermeld dat verzoeker tot aan het moment van zijn heenzending om 17:45 uur, geen rechtskundige bijstand had gehad.

6. In het rapport dat politieambtenaar H. op 13 november 2003 naar aanleiding van verzoekers klacht opstelde, staat vermeld dat verzoeker tijdens zijn inverzekeringstelling om een advocaat vroeg. Tegen verzoeker is toen gezegd dat direct na zijn inverzekeringstelling - middels het versturen van een daartoe bestemde fax aan de piketcentrale - een advocaat zou worden gewaarschuwd, hetgeen vervolgens ook op die manier is gebeurd.

7. Politieambtenaar E. verklaarde tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman dat hij verzoeker op 17 juli 2003 in verzekering heeft gesteld. Daarbij liet hij verzoeker het formulier betreffende de inverzekeringstelling zien en zei hij tegen verzoeker dat hij de reclassering en de piketadvocaat zou informeren over verzoekers inverzekeringstelling. Verzoeker antwoordde daarop dat hij direct wilde worden bezocht door een advocaat. Politieambtenaar E. zei daarop tegen verzoeker dat hij aan de piketcentrale zou doorgeven dat verzoeker in verzekering was gesteld zodat de piketcentrale contact kon opnemen met een advocaat. E. liet verder nog weten dat verzoeker niet om een specifieke advocaat had gevraagd.

Beoordeling

8. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten.

9. Indien de verdachte geen raadsman kiest, wordt hem - nadat hij in verzekering is gesteld - krachtens artikel 40 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) gratis rechtsbijstand verleend door een advocaat die 'piket'-dienst heeft (zie Achtergrond, onder 1.). Deze regeling werkt als volgt. De piketdienst wordt vervuld door advocaten die zich bij de Raad voor Rechtsbijstand bereid hebben verklaard bij toebuurt voor deze dienstverlening beschikbaar te zijn. Het Bureau Rechtsbijstandvoorziening geeft als coördinator lijsten uit waarop de dienstdoende advocaten per dag staan ingedeeld. De op de lijst geplaatste advocaten dienen zich op de dag van aanwijzing beschikbaar te houden en telefonisch bereikbaar te zijn. Dat een verdachte in verzekering is gesteld, komt de op de piketlijst geplaatste advocaat te weten doordat de politie daarvan mededeling aan de piketcentrale van de Raad voor Rechtsbijstand doet. De piketcentrale licht vervolgens de piketadvocaat in die daarop contact opneemt met de politie om de verdachte op het politiebureau te kunnen bezoeken. Op die manier is verzekerd dat een verdachte op ieder tijdstip, dag en nacht, door de week of in het weekeinde, steeds de hulp kan krijgen van een advocaat. Deze regeling is voor de regio Den Haag nader uitgewerkt in het Protocol rechtsbijstand strafpiket in het arrondissement Den Haag (zie Achtergrond, onder 2.), de Regeling piketorganisatie Raad voor Rechtsbijstand Den Haag (zie Achtergrond onder 3.) en het Korpsvoorschrift Inschakelen Piketadvocaat ten behoeve van Rechtsbijstand (zie Achtergrond, onder 4.).

10. De politie wees er in dit geval op dat direct nadat verzoeker in verzekering was gesteld, volgens de gebruikelijke procedure een faxbericht was gestuurd naar de Raad voor Rechtsbijstand voor de toewijzing van een advocaat. Op het moment dat verzoeker werd heengezonden, 17 juli 2003 om ongeveer 17:45 uur, had zich echter nog geen advocaat bij de politie gemeld. Niet is gebleken dat verzoeker om de komst van een met naam genoemde advocaat heeft gevraagd. Dit heeft hij overigens ook niet gesteld. Aannemelijk is dan ook dat verzoeker heeft gevraagd om "een advocaat", en dat er geen sprake is geweest van een gekozen raadsman. Gelet hierop heeft de politie in het onderhavige geval gehandeld conform de in artikel 40 Sv neergelegde regeling door bij de inverzekeringstelling van verzoeker de Raad voor Rechtsbijstand in te lichten, zodat hij de bijstand van een piketadvocaat zou kunnen krijgen. Het feit dat zich nog geen advocaat op het politiebureau had gemeld op het moment dat verzoeker werd heengezonden valt de politie niet aan te rekenen. De politie heeft op dit punt dan ook juist gehandeld. Zij heeft verzoeker niet de door hem gevraagde rechtsbijstand onthouden, maar hem erop gewezen dat de hulp van de piketadvocaat was ingeroepen.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

II. Ten aanzien van de klacht dat de politie tijdens het verhoor van verzoeker heeft geweigerd zijn aangifte op te nemen

Bevindingen

1. Verzoeker stelt dat hij tijdens zijn verhoor heeft aangegeven dat hij tegen een medewerker van een woningbouwvereniging, een medewerkster van de reinigingsdienst van de gemeente en een deurwaarder aangifte wilde doen ter zake diefstal, heling en meeneed. De politieambtenaren weigerden echter deze aangifte op te nemen, om welke reden verzoeker zich, zoals hij zelf aangeeft, verzette tegen de afname van zijn vingerafdrukken. Verzoeker gaf hierbij aan dat hij pas zijn medewerking zou verlenen indien zijn aangifte was opgenomen.
2. De korpsbeheerder liet de Nationale ombudsman weten deze klacht niet gegrond te achten. Voor een nadere motivering verwees hij hiertoe naar het advies van de klachtencommissie. In dit advies staat onder meer vermeld dat het de klachtencommissie duidelijk was geworden dat politieambtenaar H. de gemachtigde van verzoeker op 13 november 2003 had meegedeeld dat de politie de verplichting heeft om een aangifte op te nemen. In dit geval was dat echter niet gebeurd omdat verzoeker aangifte wilde doen op het moment dat hij als verdachte in een strafzaak werd gehoord. Bovendien had hij zijn medewerking aan het afnemen van een foto en vingerafdrukken laten afhangen van het feit of zijn aangifte al dan niet werd opgenomen. Politieambtenaar H. had verder nog tegen de gemachtigde van verzoeker gezegd dat in het geval daadwerkelijk sprake was geweest van een strafbaar feit, verzoekers aangifte alsnog zou worden opgenomen. Nu het de klachtencommissie niet was gebleken dat verzoeker na het gesprek tussen politieambtenaar H. en zijn gemachtigde alsnog tevergeefs had getracht om aangifte te doen, had de klachtencommissie de klacht van verzoeker op dit punt ongegrond verklaard.
3. In zijn rapport van 13 november 2003 merkte politieambtenaar H. op dat hij aan de gemachtigde van verzoeker had meegedeeld dat de politie de verplichting heeft om een aangifte op te nemen. Verzoeker liet echter zijn medewerking aan het (af)nemen van een foto en vingerafdruk afhangen van het feit of zijn aangifte over iets dat hem in het verleden zou zijn overkomen, al dan niet werd opgenomen. De betrokken politieambtenaren zijn daar op dat moment niet op ingegaan.
4. Politieambtenaar L. verklaarde tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman dat verzoeker niet mee wilde werken aan het nemen van zijn foto zolang zijn aangifte niet was opgenomen. L. liet weten niet op die eis te zijn ingegaan.
5. Politieambtenaar Li. verklaarde op dit punt dat zij zich kon herinneren dat verzoeker tijdens zijn verhoor opmerkte dat hij aangifte wilde doen. Zover zij zich verder nog herinnerde is toen tegen verzoeker gezegd dat eerst deze zaak zou worden afgerond en dat pas daarna zijn aangifte zou worden opgenomen.
6. Tijdens een telefoongesprek met een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman op 7 januari 2005 deelde verzoeker desgevraagd mee dat hij tot die datum niet opnieuw had geprobeerd om aangifte te doen. Op 6 oktober 2005 deelde verzoeker mee dat hij "ongeveer een jaar geleden" had getracht om opnieuw aangifte te doen. Een

datum kon hij daarbij niet noemen. In zijn brief van 5 oktober 2005 merkte verzoeker op dat hij op 15 maart 2005 had getracht alsnog aangifte te doen, hetgeen door de politie werd geweigerd. Of verzoeker hiermee doelt op zijn aangifte ter zake diefstal/heling tegen medewerkers van de woningbouwvereniging en de gemeente of over zijn aangifte ter zake diefstal van een vouwfiets, werd echter niet duidelijk.

Beoordeling

7. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Op grond van artikel 163 van het Wetboek van Strafvordering zijn opsporingsambtenaren verplicht om een aangifte van een strafbaar feit op te nemen (zie Achtergrond; onder 1.). Gelet op het zojuist genoemde beginsel, acht de Nationale ombudsman weinig ruimte aanwezig voor een uitzondering op de verplichting om zo'n aangifte op te nemen. Dit heeft te maken met het feit dat toetsing door de voor opsporing verantwoordelijke instantie, het Openbaar Ministerie, bij voorbaat onmogelijk is als gebeurtenissen die mogelijk voor een strafrechtelijke afdoening in aanmerking komen, niet in een aangifte worden opgenomen. Voor betrokkene staat, in het geval van een besluit tot niet-vervolgung, de mogelijkheid open van beklag bij het gerechtshof, ingevolge artikel 12 Sv.

8. Gelet op de verklaringen van alle betrokkenen is aannemelijk geworden dat verzoeker tijdens zijn verhoor als verdachte de wens heeft geuit om aangifte te doen maar dat op dat moment niet aan die wens is tegemoetgekomen. Verder is voldoende komen vast te staan dat verzoeker deze wens ook heeft geuit op het moment dat hem werd verzocht mee te werken aan de afname van zijn vingerafdrukken en het nemen van zijn foto, alsmede dat verzoeker zijn medewerking hieraan liet afhangen van het feit of zijn aangifte al dan niet zou worden opgenomen. Verzoeker heeft zijn wens om aangifte te doen dus geuit op het moment dat hij als verdachte was aangehouden en werd opgehouden voor verhoor. Hiermee is dus sprake van een andere situatie dan die waarin iemand zich met de bedoeling om aangifte te doen, tot de politie wendt.

Dit is van belang omdat de tijd dat een verdachte mag worden opgehouden voor verhoor of in verzekering mag worden gesteld, krachtens de bepalingen uit het Wetboek van Strafvordering, is beperkt in duur. De tijd die in dit kader beschikbaar is, dient dan ook besteed te worden aan het onderzoek naar het vermoedelijk gepleegde strafbare feit, waaronder bijvoorbeeld het verhoor van de verdachte, zodat snel duidelijk wordt of voortzetting van de vrijheidsbeneming noodzakelijk is. Voorkomen moet immers worden dat een verdachte langer van zijn vrijheid wordt beroofd dan gerechtvaardigd is. Om die reden is het dan ook juist dat de politie de tijd dat verzoeker was opgehouden voor verhoor en vervolgens in verzekering was gesteld, niet heeft besteed aan het opnemen van verzoekers aangifte maar aan het opsporingsonderzoek.

De Nationale ombudsman acht het van belang in dit kader verder nog op te merken dat de politie verzoeker later alsnog voldoende duidelijk heeft gemaakt dat hij zich met zijn wens om aangifte te doen alsnog tot de politie kon wenden, alsmede dat niet is komen vast te staan dat verzoeker nadien te kennen heeft gegeven aangifte ter zake diefstal/ helling te willen doen, noch dat dit hem is geweigerd.

De wijze waarop de politie op dit punt heeft gehandeld is dan ook niet in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III. Ten aanzien van de klacht dat de bureauchef zijn naam niet heeft genoemd

Bevindingen

1. Verzoeker stelt dat hij de op 17 juli 2003 aanwezige bureauchef een aantal keren om zijn naam vroeg maar dat de bureauchef weigerde deze aan hem te verstrekken.
2. In de brief van de gemachtigde van verzoeker van 17 oktober 2003 wordt ook gerept over de 'bureauchef' en wordt deze persoon omschreven als degene die opdracht zou hebben gegeven een foto van verzoeker te maken en anderzijds tegen verzoeker zou hebben gezegd dat hij ervoor zou zorgen dat verzoeker drie jaar de gevangenis in zou gaan.
3. In het rapport van politieambtenaar H. van 13 november 2002 wordt gerefereerd aan het feit dat in de brief van de gemachtigde van verzoeker enkele malen wordt gesproken over de 'bureauchef'. Volgens H. wordt daarmee kennelijk de op dat moment dienstdoende chef van dienst (vermoedelijk politieambtenaar E.) bedoeld.
4. In de derde alinea van de brief van 15 december 2003 van de burgemeester van Delft aan de gemachtigde van verzoeker staat vermeld: "Omstreeks 12.00 uur werd uw cliënt door de inspecteur van politie, E., in verzekering gesteld." In reactie op deze brief merkte verzoeker in zijn brief van 28 januari 2004 aan de korpsbeheerder het volgende op: "De politie-inspecteur was niet de heer E., maar was een andere persoon die nog steeds zijn naam geheim heeft gehouden, omdat hij veel geweld pleegt en tegen de wet in handelt." Verder merkte verzoeker in die brief op dat politieambtenaar L., en niet de bureauchef, hem ondankbare hond had genoemd, alsmede een vergelijking had gemaakt met het regime in Iran.
5. De klachtencommissie, noch de korpsbeheerder heeft zich uitgelaten over deze klacht van verzoeker.
6. De korpsbeheerder noemde in antwoord op de vraag van de Nationale ombudsman welke politieambtenaren bij het optreden waarover verzoeker klaagt waren betrokken, de

namen van politieambtenaren L., Li. en E.

Beoordeling

7. Het is een vereiste van correcte bejegening dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit betekent onder meer dat bestuursorganen handelingen achterwege moet laten die in het algemeen als onfatsoenlijk worden ervaren. Hierbij kan het gaan om opmerkingen, houding en dergelijke.

8. Uit de verklaringen van de drie betrokken ambtenaren is niet duidelijk geworden dat er nog een andere politieambtenaar bij het optreden betrokken is geweest. Ook de door de verzoeker op dit punt verstrekte informatie is weinig specifiek. Bovendien is verzoeker niet eenduidig geweest in zijn uitlatingen over deze persoon. Hierdoor is niet komen vast te staan op welke persoon verzoeker met deze klacht doelt. Dit betekent dat de feiten op dit punt ook niet kunnen worden vastgesteld. Om die reden kan op dit klachtonderdeel geen oordeel worden gegeven.

IV. Ten aanzien van de klacht dat is getracht een vingerafdruk en een foto van verzoeker te nemen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat de politie, tegen zijn zin en met gebruik van geweld, een foto en vingerafdrukken van hem heeft genomen. Verzoeker stelt uitdrukkelijk te hebben aangegeven dat hij hieraan slechts wilde meewerken op het moment dat zijn aangifte was opgenomen.

2. De korpsbeheerder acht deze klacht niet gegrond. Hij gaf aan dat het in het belang van het onderzoek nodig was om van verzoeker vingerafdrukken en een foto te nemen. De korpsbeheerder wees er daarbij op dat het met toestemming van de officier van justitie mogelijk is een vingerafdruk en een foto van een in verzekering gestelde verdachte te nemen indien de verdachte zelf daarmee niet instemt. De officier van justitie toetst in dat geval of het onderzoeksbelang de aantasting van de lichamelijke integriteit van de verdachte rechtvaardigt. In dit geval had officier van justitie D. van het Openbaar Ministerie te Den Haag toestemming verleend voor het afnemen van de vingerafdrukken en het nemen van de foto. De politie had hiermee dan ook juist gehandeld.

3. In het rapport van politieambtenaar H. van 13 november 2003 staat vermeld dat verzoeker zijn medewerking weigerde aan het afnemen van zijn vingerafdrukken en het maken van zijn foto. Om die reden was vervolgens contact opgenomen met de officier van justitie die opdracht gaf om in het belang van het onderzoek, desnoods tegen de wil van verdachte en met toepassing van gepast geweld, alsnog vingerafdrukken en een foto van verzoeker te nemen, hetgeen vervolgens ook was gebeurd.

4. In het proces-verbaal van bevindingen, op 24 augustus 2003 opgemaakt en ondertekend door politieambtenaar L., staat vermeld dat officier van justitie D. op 17 juli 2003 toestemming verleende om foto's en dacty van verzoeker te nemen. Omdat verzoeker echter elke medewerking weigerde, is uiteindelijk besloten hiervan af te zien. Er was wel een foto van verzoeker gemaakt maar daarbij hield verzoeker zijn hand voor zijn mond.

5. Politieambtenaar L. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman in reactie op deze klacht dat verzoeker niet wilde meewerken aan het afnemen van zijn vingerafdrukken en foto. Verzoeker weigerde namelijk hiertoe zijn cel te verlaten. Met toestemming van de officier van justitie D. is vervolgens getracht alsnog een foto en vingerafdrukken van verzoeker te nemen. Verzoeker liep toen wel mee naar de daarvoor bestemde ruimte maar hield vervolgens zijn hand voor zijn gezicht. Daarop pakte L. de hand van verzoeker beet. Het lukte verzoeker echter zijn hand los te rukken en deze wederom voor zijn mond te brengen waarop was besloten van het nemen van verdere foto's af te zien.

6. Politieambtenaar Li. verklaarde in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman dat verzoeker niet op de foto wilde. Uiteindelijk is hij toch op de stoel gaan zitten waarna een foto van hem is genomen. Volgens Li. was verzoeker daarbij niet bij zijn armen beetgepakt omdat dit door de uiteindelijke medewerking van verzoeker niet nodig was geweest.

Beoordeling

7. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Het ten behoeve van de opsporing nemen van een foto en vingerafdrukken van een persoon die dat niet wil betekent een inbreuk op dit recht, welk recht in artikel 10 van de Grondwet is neergelegd (zie Achtergrond, onder 5.). Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt. Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid van de Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt (zie Achtergrond, onder 5.). Dit artikel biedt dus de mogelijkheid om een inbreuk te maken op de persoonlijke levenssfeer van personen van wie rechtens de vrijheid is ontnomen, zonder specifieke formeel wettelijke grondslag. In artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) is echter wel bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven moet zijn voorzien bij wet ("in accordance with the law"; zie Achtergrond, onder 6.). Dit recht hoeft niet in een formele wet te zijn vastgelegd, maar moet wel toegankelijk en voorzienbaar zijn, aldus vaste jurisprudentie van het Europese Hof voor de rechten van de mens.

8. De vraag die de Nationale ombudsman in dit geval dus dient te beantwoorden is of er een wettelijke grondslag is voor het nemen van een foto en vingerafdrukken van een voor onderzoek opgehouden verdachte. Ingevolge artikel 61a van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder 1.) kunnen tegen een opgehouden verdachte maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen, zoals bijvoorbeeld het maken van een foto. De Nationale ombudsman komt dan ook tot de conclusie dat de hier aan de orde zijnde inbreuk op het recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer is voorzien in artikel 61a van het Wetboek van Strafvordering (Sv).

9. Artikel 62a Sv bepaalt vervolgens dat dergelijke maatregelen in het belang van het onderzoek tijdens het gerechtelijk vooronderzoek kunnen worden bevolen door de rechter-commissaris en in alle andere gevallen door de officier van justitie (zie Achtergrond, onder 1.). In dit geval was geen sprake van een gerechtelijk vooronderzoek zodat de officier van justitie bevoegd was een dergelijk bevel te geven. Nu vast is komen te staan dat de politieambtenaren in dit geval toestemming hebben gevraagd én verkregen van officier van justitie D., valt de politie op dit punt geen verwijt te maken. De politieambtenaren waren in dit geval gerechtigd om een fotoafdruk en vingerafdrukken van verzoeker te nemen en hebben in dit kader dan ook juist gehandeld.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

V. Ten aanzien van het geweldgebruik

Bevindingen

1. Verzoeker stelt verder dat tijdens het afnemen van zijn vingerafdrukken geweld tegen hem is gebruikt waardoor zijn horloge onherstelbaar is beschadigd. Verzoeker vertelde aan een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman dat hij naar een kamer werd gebracht, op een stoel werd gezet waarna één van de agenten zijn hand beetpakte en trachtte die op het inkkussen te duwen. Verzoeker zou zijn hand daarbij niet hebben geopend. Door het naar beneden drukken van zijn hand zou zijn horloge onherstelbaar zijn beschadigd.

2. De korpsbeheerder liet weten deze klacht niet gegrond te achten. In de op de zaak betrekking hebbende stukken staat namelijk niet nader omschreven of en welk geweld op verzoeker is toegepast, waaruit volgens de korpsbeheerder valt op te maken dat indien er geweld is gebruikt, dit van niet meer dan geringe betekenis is geweest. Verder liet de korpsbeheerder nog weten dat verzoeker kennelijk zodanig tegenwerkte bij het nemen van zijn foto, dat uiteindelijk was afgezien van het nemen van verdere foto's en vingerafdrukken.

3. In het door politieambtenaar L. op 24 augustus 2003 opgemaakte proces-verbaal staat vermeld dat verzoeker alle medewerking weigerde aan het afnemen van zijn foto en

vingerafdrukken zodat uiteindelijk was besloten daarvan af te zien. Verder staat in dit proces-verbaal vermeld dat verzoeker bij het verlaten van de fotoruimte plotseling stilstond waardoor politieambtenaar L. met zijn borstvlak tegen verzoeker opliep. Verzoeker liet daarbij zijn horloge, dat hij in zijn linkerhand had, op de grond vallen. In de ogen van politieagenten L. en Li. gebeurde dit opzettelijk. Zij zagen dat het pinnetje van het horlogebandje had losgelaten. Volgens politieagenten L. en Li., zo staat in het proces-verbaal vermeld, betrof het een goedkoop, ouder model horloge waarvan aan de zijkanten van de kast de goudkleur bijna volledig was weggesleten.

4. In zijn rapport van 13 november 2003 merkt politieambtenaar H. ter zake dit klachtonderdeel op dat de officier van justitie opdracht had gegeven om in het belang van het onderzoek, desnoods tegen de wil van de verdachte en met toepassing van gepast geweld, vingerafdrukken en een foto van verzoeker te nemen hetgeen vervolgens in het bijzijn van een hulpofficier van justitie en de behandelend rechercheur had plaatsgevonden. Verder merkt H. in zijn rapport op dat politieambtenaar L. bij het verlaten van de fotoruimte tegen verzoeker opbotste omdat verzoeker plotseling stilstond. Verzoeker had op dat moment spontaan, en kennelijk met opzet, zijn horloge uit zijn hand op de grond laten vallen. Als gevolg hiervan was het pinnetje los uit het bandje geraakt. . wees er nog op dat de betrokken politieambtenaren dit voorval nauwkeurig hadden vastgelegd in het proces-verbaal van bevindingen.

5. De chef financieel economisch beleid van het regionale politiekorps Haaglanden berichtte verzoeker per brief van 23 november 2004 dat de politie niet verplicht was de schade aan verzoekers horloge te vergoeden omdat er geen sprake was geweest van een onrechtmatige daad van de kant van de politie. Ondanks dat, zo gaf de politiechef aan, was de politie echter bereid om zonder erkenning van aansprakelijkheid en uit coulanceoverwegingen, de schade aan verzoekers horloge te vergoeden.

6. In de klachtafdoeningsbrief van de burgemeester van Delft van 15 december 2003 staat vermeld dat in het bijzijn van de hulpofficier van justitie en de behandelend rechercheur gepast geweld op verzoeker was toegepast om een foto en vingerafdrukken te kunnen nemen. Ook staat daarin vermeld dat het horloge van verzoeker was beschadigd doordat verzoeker dit horloge bij het verlaten van de fotoruimte opzettelijk op de grond had laten vallen.

7. Betrokken politieambtenaar L. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman dat verzoeker bij het verlaten van de fotoruimte plotseling stilstond waardoor hij met zijn borstvlak tegen verzoeker was opgelopen. Verzoeker liet daarbij zijn horloge uit zijn hand op de grond vallen. L. gaf aan dat hij en zijn collega Li. de indruk hadden gekregen dat verzoeker dit expres deed. Ook zagen zij dat het een goedkoop horloge betrof. Op de vraag van de medewerker van de Nationale ombudsman wat de burgemeester van Delft met gepast geweld kon hebben bedoeld, antwoordde L. dat hij bij het nemen van een foto van verzoeker, verzoekers hand beetpakte om te voorkomen dat

hij deze voor zijn gezicht hield. Het lukte verzoeker echter om zijn hand los te rukken waarna hij deze wederom voor zijn gezicht hield. Vervolgens was afgezien van het nemen van een foto. Volgens L. was geen geweld gebruikt bij het nemen van de foto's en de vingerafdrukken.

8. Politieambtenaar Li. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman dat zij hogelijk verbaasd was geweest op het moment dat zij hoorde dat verzoeker de politie ervan beschuldigde dat zij door hun handelwijze zijn horloge hadden beschadigd. Zij vond dit nergens op slaan omdat zij verzoeker helemaal niet bij zijn armen hadden beetgepakt. Zij gaf verder aan dat zij niet had gezien dat haar collega L. tegen verzoeker was opgebotst.

Beoordeling

9. Het uitoefenen van geweld op iemand betekent een inbreuk op diens lichamelijke integriteit. In artikel 11 van de Grondwet (zie Achtergrond, onder 5.) is het recht op onaantastbaarheid van het lichaam neergelegd. Dit grondrecht brengt mee dat de politie alleen in de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen geweld op iemand mag uitoefenen. In artikel 8 van de Politiewet 1993 (zie Achtergrond, onder 7.) is bepaald dat een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd is geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (subsidiariteitsvereiste). Het geweld moet met andere woorden redelijk en gematigd zijn. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

10. Verzoeker heeft het geweld dat tegen hem zou zijn gebruikt in zijn brieven aan de politie niet nader omschreven. Zo geeft hij in zijn klachtbrief van 17 oktober 2003 slechts aan dat is getracht "met gebruikmaking van geweld" zijn vingerafdrukken af te nemen. Ook in zijn latere brieven aan de politie gaat verzoeker niet nader in op het gebruikte geweld. Pas in een telefoongesprek met een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman op 10 februari 2005 heeft verzoeker desgevraagd aangegeven dat één van de politieambtenaren bij het afnemen van zijn vingerafdrukken zijn hand zou hebben beetgepakt en deze op het inktkussen zou hebben gedrukt.

De beide politieambtenaren spreken dit echter tegen. Wel heeft politieambtenaar L. aangegeven dat hij bij het nemen van verzoekers foto, de hand van verzoeker heeft gepakt om te voorkomen dat hij deze voor zijn gezicht zou houden. Hoewel de verklaringen van verzoeker en politieambtenaar L. dus uiteenlopen ter zake het tijdstip en de wijze waarop verzoekers hand is beetgepakt, is wel voldoende vast komen te staan dat verzoekers hand op enig moment door politieambtenaar L. is beetgepakt. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is echter ook voldoende aannemelijk geworden dat verzoeker zich is blijven verzetten tegen het afnemen van zijn foto en vingerafdrukken. Door deze

opstelling heeft verzoeker de politieambtenaren in de uitoefening van hun taak belemmerd. Om die reden waren de politieambtenaren dan ook bevoegd geweld te gebruiken om te bewerkstelligen dat alsnog de vingerafdrukken en foto van verzoeker konden worden (af)genomen, dan wel de afname van de vingerafdrukken en foto kon worden voltooid. Een minder ingrijpend middel dan het vastpakken van de handen, ofwel om verzoekers hand op het inktkussen te drukken ofwel om te voorkomen dat verzoeker zijn hand voor zijn gezicht zou plaatsen, was niet voorhanden. De Nationale ombudsman ziet dan ook geen reden de handelwijze van politieambtenaar L. op dit punt af te keuren.

De Nationale ombudsman acht het verder niet aannemelijk dat door deze handelwijze het horloge van verzoeker is beschadigd. De Nationale ombudsman hecht in dit verband meer waarde aan de lezing van de politieambtenaar L. op dit punt zoals hij die heeft vastgelegd in het proces-verbaal van bevindingen. Omdat dit proces-verbaal vlak na het incident en voorafgaand aan de klacht op ambtseed is opgemaakt.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

VII. Ten aanzien van de gemaakte opmerkingen

Bevindingen

1. Verzoeker stelt dat politieambtenaar L. hem ondankbare hond heeft genoemd en tegen hem heeft gezegd dat in Iran wel geweld wordt gebruikt maar in Nederland niet. Ook zou één van de politieambtenaren tegen verzoeker hebben gezegd dat zij ervoor zouden zorgen dat verzoeker binnenkort voor drie jaar de gevangenis in zou gaan aangezien hij had geweigerd om aan het onderzoek mee te werken.
2. De korpsbeheerder gaf aan deze klacht niet gegrond te achten. Hij verwees daartoe naar de interne klachtprocedure waarin hij tot dezelfde conclusie was gekomen.
3. In het rapport van politieambtenaar H. staat vermeld dat de betrokken politieambtenaren ten stelligste ontkennen dat zij verzoeker ondankbare hond hebben genoemd of hem een gevangenisstraf van drie jaar in het vooruitzicht hebben gesteld. Wel was tijdens een discussie die op initiatief van verzoeker was ontstaan, de situatie in Iran ter sprake gekomen. Verzoeker zelf maakte daarbij de vergelijking tussen het bewind in Iran en de situatie in Nederland. Daarbij kwam ook een recent krantenbericht over een gewelddadig optreden van de Iraanse politie ter sprake.
4. Politieambtenaar L. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman dat hij verzoeker geen ondankbare hond had genoemd, noch tegen hem had gezegd dat verzoeker drie jaar de gevangenis in zou gaan. Hij gaf aan dat verzoeker op een gegeven moment wel zei dat de Iraanse politie veel beter omging met arrestanten dan de Nederlandse politie. Omdat L. diezelfde week in de krant had gelezen dat Iraakse agenten

iemand terecht hadden gesteld, vroeg hij hierop aan verzoeker of hij geen kranten las. Dit was alles wat hij over de situatie in Iran had gezegd.

5. Politieambtenaar Li. gaf tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman aan dat zij, noch haar collega, verzoeker een ondankbare hond hadden genoemd dan wel tegen hem hadden gezegd dat hij drie jaar de gevangenis in zou gaan. Wellicht dat zij met verzoeker over Iran hadden gesproken, maar dan was dit wel op initiatief van verzoeker gebeurd en hadden zij hierover zeker niets beledigends gezegd. Li. gaf verder nog aan dat verzoeker wel vaker over Iran begint omdat volgens verzoeker daar alles beter is.

Beoordeling

6. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit betekent onder meer dat bestuursorganen handelingen achterwege moeten laten die in strijd zijn met datgene wat in het algemeen als fatsoenlijk wordt ervaren. Hierbij kan het gaan om opmerkingen, houding en dergelijke. Ook betekent het vereiste van correcte bejegening dat een bestuursorgaan burgers zoveel mogelijk op een juiste wijze te woord dient te staan en zich dient te onthouden van opmerkingen die de suggestie kunnen wekken dat het van zijn machtspositie in relatie tot die burger misbruik zou kunnen maken.

7. De lezing van verzoeker, inhoudende dat de politieambtenaren hem ondankbare hond hebben genoemd alsmede hebben gezegd dat zij ervoor zouden zorgen dat verzoeker binnenkort voor drie jaar de gevangenis in zou gaan omdat hij had geweigerd mee te werken, staat lijnrecht tegenover de lezing van de beide betrokken politieambtenaren die ten stelligste ontkennen dergelijke uitlatingen te hebben gedaan. Nu de betrokken politieambtenaren zowel tijdens de interne klachtprocedure als tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman, onafhankelijk van elkaar een gelijkkluidende verklaring hebben afgelegd, ziet de Nationale ombudsman geen reden aan de juistheid daarvan te twifelen. De Nationale ombudsman acht het dan ook niet aannemelijk dat de politieambtenaren verzoeker ondankbare hond hebben genoemd en/of tegen hem hebben gezegd dat hij drie jaar de gevangenis in zou gaan.

8. Met betrekking tot de door verzoeker gestelde opmerking over de situatie in Iran geldt dat, hoewel de verklaringen van verzoeker en de politieambtenaren uiteenlopen ter zake de bewoordingen die precies zijn gebezigd, wel voldoende vast is komen te staan dat politieambtenaar L. iets heeft gezegd over het politieoptreden in Iran. De Nationale ombudsman benadrukt dat de wijze waarop iemand de gedraging van een ander ervaart, bij uitsluiting subjectief is en derhalve ook moeilijk toetsbaar. Niet is echter gebleken dat politieambtenaar L. de bedoeling had verzoeker met het maken van een dergelijke opmerking te beledigen vanwege zijn Iraanse afkomst.

De onderzochte gedraging is op dit punt dan ook behoorlijk.

B. Ten aanzien van het Openbaar Ministerie

Ten aanzien van de klacht dat de officier van justitie de politie toestemming heeft gegeven om vingerafdrukken en een foto van verzoeker te nemen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er ten slotte over dat de officier van justitie te Den Haag de politieambtenaren toestemming heeft gegeven om, desnoods met toepassing van geweld, vingerafdrukken en een foto van hem te nemen bij gelegenheid van zijn aanhouding op 17 juli 2003.

2. De minister van Justitie acht deze klacht niet gegrond. De minister wees er in zijn reactie op deze klacht allereerst op dat, gelet op de aangiften en getuigenverklaringen, er een redelijk vermoeden bestond dat verzoeker zich schuldig had gemaakt aan bedreiging en brandstichting. Verzoeker was dan ook terecht als verdachte aangemerkt. Het fotograferen en afnemen van vingerafdrukken had vervolgens plaatsgevonden op grond van artikel 61a, tweede lid en artikel 62a, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering. Bovendien is een politieambtenaar op grond van artikel 8 van de Politiewet bevoegd om in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken. Nu de officier van justitie bevoegd was om de politie te bevelen de vingerafdrukken en foto van verzoeker te nemen en de politie bevoegd was hiertoe, indien nodig, geweld te gebruiken, berustte de gegeven toestemming op juiste gronden, aldus de minister.

Beoordeling

3. Zoals hiervóór onder A.IV.Beoordeling onder 9 reeds is overwogen kunnen op grond van artikel 61a, eerste lid Sv tegen een opgehouden verdachte maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen, zoals bijvoorbeeld het maken van een foto. Deze maatregelen in het belang van het onderzoek kunnen op grond van artikel 62a Sv tijdens het gerechtelijk vooronderzoek door de rechter-commissaris en anders door de officier van justitie worden bevolen. De voorwaarde voor het bevelen van dergelijke maatregelen is dat de bevolen maatregelen kunnen bijdragen aan het onderzoek naar het gepleegde strafbare feit. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is gebleken dat de politie over diverse aangiften en getuigenverklaringen beschikte op grond waarvan verzoeker als verdachte kon worden aangemerkt. Verder is gebleken dat verzoeker tijdens zijn verhoor de strafbare feiten waarvan hij werd verdacht, ontkende. Dit betekende dat er voor de politie voldoende reden was om (verder) te zoeken naar aanwijzingen die uitsluitel zouden kunnen geven over de eventuele betrokkenheid van verzoeker bij de gepleegde strafbare feiten. Nu het geenszins denkbeeldig is dat de bevolen maatregelen hierover meer duidelijkheid zouden kunnen verschaffen, is het alleszins gerechtvaardigd dat de officier van justitie hiervoor toestemming heeft verleend. Gelet op de weigerachtige

houding van verzoeker acht de Nationale ombudsman het verder niet onjuist dat de officier van justitie daarbij heeft aangegeven dat het gebruik van gepast geweld hierbij was geoorloofd.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden is niet gegrond ten aanzien van:

het onthouden van rechtskundige bijstand;

de weigering om verzoekers aangifte op te nemen;

het afnemen van verzoekers vingerafdrukken en het nemen van zijn foto;

het geweldgebruik;

het maken van een discriminerende en/of beledigende opmerkingen.

Ten aanzien van de klacht dat de bureauchef zijn naam niet heeft genoemd onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

De klacht over de onderzochte gedraging van de officier van justitie te Den Haag is niet gegrond.

ONDERZOEK

Op 27 oktober 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer A. te Delft, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden en een klacht over een gedraging van de officier van justitie te Den Haag. De gedraging van het regionale politiekorps wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag). De gedraging van de officier van justitie wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie. Naar deze gedragingen werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder en de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. De betrokken ambtenaren maakten van deze gelegenheid geen gebruik. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Den Haag over de klacht

geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder, de minister van Justitie en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd drie betrokken ambtenaren een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder en de betrokken ambtenaren deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 27 oktober 2004, met bijlagen over de interne klachtprocedure bij het regionale politiekorps Haaglanden.

Het op 25 november 2004 door het regionale politiekorps Haaglanden toegestuurde interne klachtdossier. Dit dossier omvat onder meer de volgende stukken:

de klachtbrief van 17 oktober 2003 van verzoekers gemachtigde aan de korpschef;

het rapport van 13 november 2003 dat politieambtenaar H. naar aanleiding van verzoekers klacht opstelde;

de brief van 15 december 2003 (verstuurd op 17 december 2003) van de burgemeester van Delft aan de gemachtigde van verzoeker;

de brief van verzoeker van 28 januari 2004 aan de korpsbeheerder waarin hij aangeeft het niet eens te zijn met het oordeel van de burgemeester van Delft van 15 december 2003;

het advies van de Onafhankelijke commissie voor klachten tegen politie Haaglanden van 9 maart 2004;

de beslissing van de korpsbeheerder van 11 maart 2004;

de brief van de chef financieel economisch beleid van het politiekorps Haaglanden van 23 november 2004 aan verzoeker.

Het standpunt van de korpsbeheerder van 5 april 2005. Bij zijn reactie zond de korpsbeheerder de volgende voor het onderzoek relevante stukken als bijlage mee:

het meldingsformulier inverzekering- of inbewaringstelling betreffende verzoeker;

het proces-verbaal van bevindingen, opgemaakt op 24 augustus 2003 door politieambtenaar L.;

het Gegevensblad Verdachte 1.1, opgemaakt door politieambtenaren L. en Li. op 17 juli 2003;

het proces-verbaal van aanhouding, opgemaakt door politieambtenaren L. en Li. op 17 juli 2003;

het proces-verbaal (Verhoor ter inverzekeringstelling), op 17 juli 2003 opgemaakt door politieambtenaar E.;

het bevel tot inverzekeringstelling, opgemaakt op 17 juli 2003 door politieambtenaar E.;

de diverse processen-verbaal van verhoor verdachte, op 17 juli 2003 opgemaakt door politieambtenaren L. en Li.;

het mutatieformulier.

Het standpunt van de minister van Justitie van 7 april 2005.

De schriftelijke reactie van verzoeker van 13 juni 2005.

De verklaring die politieambtenaar L. op 15 augustus 2005 telefonisch tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman heeft afgelegd.

De verklaring die politieambtenaar E. op 15 augustus 2005 telefonisch tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman heeft afgelegd.

De verklaring die politieambtenaar Li. op 30 augustus 2005 telefonisch tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman heeft afgelegd.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

Artikel 40

"-1. Het bureau rechtsbijstandvoorziening kan ingeschreven advocaten die zich daartoe bereid hebben verklaard, aanwijzen voor het beurtelings verlenen van rechtsbijstand aan in verzekering gestelde advocaten.

-2. Is een krachtens het voorgaande lid aangewezen advocaat beschikbaar voor het verlenen van rechtsbijstand aan een in verzekering gestelde verdachte, dan treedt hij, voor de duur van de inverzekeringstelling, als diens raadsman op. De officier van justitie of een hulpofficier licht de advocaat onverwijld omtrent de inverzekeringstelling in.

(...)

-5. Het tweede en het derde lid blijven buiten toepassing indien de verdachte een gekozen raadsman heeft."

Artikel 61a, eerste lid

"-1. Tegen de voor onderzoek opgehouden verdachte kunnen maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen. Als zodanige maatregelen kunnen onder meer worden aangemerkt:

a. het maken van fotografische opnamen of video-opnamen en het nemen van lichaamsmaten;

b. het nemen van vingerafdrukken;

(...)"

Artikel 161

"Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd daarvan aangifte of klachte te doen."

Artikel 163, eerste en vijfde lid

"-1. De aangifte van eenig strafbaar feit geschiedt mondeling of schriftelijk bij den bevoegden ambtenaar, hetzij door den aangever in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van eene bijzondere schriftelijke volmacht voorzien;

(...)

-5. Tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in de artikelen 160 en 161, zijn de opsporingsambtenaren, en tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in artikel 162, de daarbij genoemde ambtenaren verplicht."

2. Protocol rechtsbijstand strafpiket in het arrondissement Den Haag, vastgesteld op 21 oktober 2002 en in werking getreden op 1 november 2002

"Ten aanzien van de politie en het Openbaar Ministerie

1. De politie/chef van dienst (=hulpofficier van Justitie) ziet er op toe dat ogenblikkelijk na de inverzekeringstelling de piketcentrale van de raad in kennis wordt gesteld.

2. Bij de melding van de inverzekeringstelling aan de piketcentrale van de raad wordt gebruik gemaakt van het door de raad vastgestelde meldingsformulier waarbij o.a. het doorkiesnummer van de behandelend rechercheur/verbalisant wordt vermeld.

(...)

B. Ten aanzien van de Raad voor Rechtsbijstand

(...)

2. De raad ziet er op toe dat binnen 2 uur na ontvangst, de inverzekeringstelling wordt gemeld aan de dienstdoende advocaat of voorkeurspiketadvocaat.

(...)

D. ten aanzien van de piketadvocaat

(...)

5. De advocaat maakt binnen 4 uur na ontvangst van de melding omtrent inverzekeringstelling een aanvang met de verlening van rechtsbijstand, of heeft contact gelegd met de verdachte of met het bureau waar de verdachte verblijft; de tijd tussen 21.00 uur en 9.00 uur wordt in beginsel niet meegerekend."

3. Regeling piketorganisatie Raad voor Rechtsbijstand Den Haag, vastgesteld op 9 oktober 1996 en gewijzigd op 13 december 2000

"6. De meldprocedure

Alle meldingen in het kader van straf- en vreemdelingenpiket worden door politieorganisaties doorgegeven aan de piketcentrale van de Raad. De piketadministratie van het bureau van de Raad houdt toezicht op de uitvoering. (...) De piketcentrale geeft de melding zo spoedig mogelijk doch binnen ten hoogste twee uur door aan de dienstdoende advocaat.

(...)

8. Aanwijzing piketadvocaat

De piketcentrale wijst een melding toe aan één van de dienstdoende advocaten. De aangewezen advocaat handelt de melding met bekwame spoed doch uiterlijk binnen 4 uur na het doorgeven van de melding persoonlijk af, met dien verstande dat binnen 4 uur een aanvang wordt gemaakt met de verlening van rechtsbijstand."

4. Korpsvoorschrift Inschakelen Piketadvocaat t.b.v. Rechtsbijstand van het regionale politiekorps Haaglanden, vastgesteld op 1 september 1998

"Wijze van inschakelen piketadvocaat

In de gevallen waarin door de politie een piketadvocaat moet worden ingeschakeld, dient dat te gebeuren middels een melding aan de Piketcentrale van de Raad voor Rechtsbijstand Den Haag, die gevestigd is in Rotterdam. De Piketcentrale zorgt voor doormelding aan een piketadvocaat.

Gevallen waarin en het moment waarop door de politie een piketadvocaat moet worden ingeschakeld zijn:

a. onverwijld nadat een verdachte in verzekering is gesteld;

(...)

Bereikbaarheid Piketcentrale en wijze van aanmelden

(...) Het inschakelen van een advocaat via de Piketcentrale dient echter in principe PER FAX te geschieden."

5. Grondwet

Artikel 10, eerste lid

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer."

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 15

"1. Buiten de gevallen bij of krachtens de wet bepaald mag niemand zijn vrijheid worden ontnomen.

2. Hij aan wie anders dan op rechterlijk bevel zijn vrijheid is ontnomen, kan aan de rechter zijn invrijheidstelling verzoeken. Hij wordt in dat geval door de rechter gehoord binnen een bij de wet te bepalen termijn. De rechter gelast de onmiddellijke invrijheidstelling, indien hij de vrijheidsontneming onrechtmatig oordeelt."

6. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)

Artikel 8

"1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.

2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others."

7. Politiewet 1993

Artikel 8, eerste lid

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."